

Varhaiskasvatuksen henkilöstön tehtävien järjestelyjä

117/01.01.01/2019

KH 08.04.2019 § 94

Uusi varhaiskasvatuslaki (540/2018) tuli voimaan vuoden 2018 syyskuun alussa. Se kumosi vuonna 1973 voimaan tulleen varhaiskasvatuslain ja samana vuonna voimaan tulleen lasten päivähoidosta annetun asetuksen.

Varhaiskasvatuslakia koskeneen hallituksen esityksen (HE 40/2018) mukaan Yhdistyneiden Kansakuntien lapsen oikeuksien komitea oli esittänyt vuoden 2011 kesäkuussa Suomelle huolensa varhaiskasvatuksen puutteista. Komitea oli suositellut, että Suomi valmistelisi uuden varhaiskasvatusta koskevan yleislain. Siihen koottaisiin kaikki varhaislapsuutta koskevat säännökset, ja siinä vahvistettaisiin lapsen oikeuksien näkökulmaa.

Uuden varhaiskasvatuslain tavoite on mm. parantaa varhaiskasvatuksen henkilöstön osaamista. Laissa varhaiskasvatuksen henkilökunnan koulutusvaatimusta on muutettu. Vuoden 2030 alussa tulee voimaan päiväkodin henkilöstön rakennetta koskeva lain 37 §. Silloin päiväkodissa kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta henkilöstöstä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Muilla eli kolmasosalla tulee olla vähintään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus. Viimeistään vuonna 2030 päiväkotien henkilöstöstä kahden kolmasosan on tullut suorittaa korkeakoulututkinto. Sitä ennen päiväkodissa kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta henkilöstöstä vähintään kolmanneksella tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus ja muilla vähintään lastenhoitajan kelpoisuus.

Hallituksen esityksen mukaan tehtävänimikkeiden ja kelpoisuuksien uudistaminen yhdistettynä koulutusmäärien uudelleen suuntaamiseen mahdollistaa henkilöstörakenteiden hallitun moniammatillisuuteen tähtäävän uudistamisen. Esityksen mukaan henkilöstörakenteen muuttaminen lisää kunnallisen päiväkotitoiminnan varhaiskasvatuksen opettajia ja sosionomeja yhteensä arviolta 9.000 sekä vastaavasti vähentää arviolta 9.000 lastenhoitajaa. Esityksen mukaan muutokset kasvattavat noin prosentin kuntien varhaiskasvatuksen vuotuisia kokonaiskustannuksia.

Kaupungin varhaiskasvatuksessa työskentelee nykyään päiväkodinjohtajia, perhepäivähoitajia, lastentarhanopettajia, lastenhoitajia, päi-

väkotiaivustajia, johtava konsultoiva erityislastentarhanopettaja, konsultoiva erityislastentarhanopettaja ja erityislastentarhanopettaja. Väkotiäivustajia ja määrääikaista henkilöstöä on nykyisin hieman alle 160.

Lastentarhanopettajien, lastenhoitajien, päiväkotiaivustajien, johtavan konsultoivan erityislastentarhanopettajan, konsultoivan erityislastentarhanopettajan ja erityislastentarhanopettajan tehtävät muutetaan uuden varhaiskasvatuslain mukaisiksi.

Uudessa laissa tarkoitettua varhaiskasvatuksen henkilöstöä ovat:

- varhaiskasvatuksen opettaja,
- varhaiskasvatuksen sosionomi,
- varhaiskasvatuksen lastenhoitaja
- varhaiskasvatuksen erityisopettaja
- perhepäivähoitaja

Kelpoisuusvaatimuksena varhaiskasvatuksen opettajan tehtäviin on vähintään kasvatustieteen kandidaatin tutkinto, johon sisältyy varhaiskasvatuksen tehtäviin ammatillisia valmiuksia antavat opinnot, joista voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella, tai jota on täydennetty mainituilla opinnoilla.

Kelpoisuusvaatimuksena varhaiskasvatuksen sosionomin tehtäviin on vähintään sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto, johon sisältyvät varhaiskasvatukseen ja sosiaalipedagogiikkaan suuntautuneet vähintään 60 opintopisteen laajuiset opinnot, joista voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella, tai sosionomin tutkinto, jota on täydennetty mainituilla opinnoilla.

Kelpoisuusvaatimuksena varhaiskasvatuksen lastenhoitajan tehtävään on kasvatusta ja ohjausalan perustutkinto, sosiaali- ja terveysalan perustutkinto tai muu vastaava soveltuva tutkinto, joihin sisältyy tai joita on täydennetty riittävän laajoilla lasten hoidon, kasvatuksen ja opetuksen tutkinnon osilla.

Kelpoisuusvaatimuksena varhaiskasvatuksen erityisopettajan tehtäviin on:

- 1) kelpoisuus varhaiskasvatuksen opettajan tehtävään, jonka lisäksi on suoritettu erityisopetuksen tehtäviin ammatillisia valmiuksia antavat opinnot, joista säädetään valtioneuvoston asetuksella, tai
- 2) kasvatustieteen maisteri pääaineena erityispedagogiikka (varhais-erityisopettajan koulutus).

Vuoden 2030 alusta kelpoisuusvaatimuksena päiväkodin toiminnasta vastaavan johtajan tehtävään on kelpoisuus varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin tehtävään ja vähintään kasvatustieteen maisterin tutkinto sekä riittävä johtamistaito. Sitä ennen kelpoisuusvaatimuksina on kelpoisuus varhaiskasvatuksen opettajan tehtävään

tai kelpoisuus varhaiskasvatuksen sosionomin tehtävään ja kasvatustieteen maisterin tutkinto sekä riittävä johtamistaito.

Kelpoisuusvaatimuksena perhepäivähoitajan tehtäviin on tehtävään soveltuva ammattitutkinto tai muu alalle soveltuva koulutus.

Uuden lain voimaan tullessa päiväkodeissa jo työskennelleiden lastentarhanopettajien, lastenhoitajien ja päiväkodin johtajien kelpoisuudet nykyisiin tehtäviinsä säilyivät.

Uuden lain mukaisen henkilöstörakenteen suunnittelua ja tulevia rekrytointeja varten on tarkoituksenmukaista muuttaa tässä vaiheessa lastentarhanopettajien, lastenhoitajien ja erityislastentarhanopettajien sekä päiväkotiaavustajien nimikkeet ja ajantasaistaa varhaiserytyiskasvatuksen muut nimikkeet.

Varhaiskasvatuksen sosionomien työsuhteen ehtoja mm. palkkauksen osalta ei ole kansallisesti määritetty. On siksi työntekijöiden edun mukaista muuttaa myös sosionomiksi kouluttautuneiden lastentarhanopettajien tehtävät tässä yhteydessä varhaiskasvatuksen opettajan tehtäviksi. Asiasta on kuultu kaikkia nyt varhaiskasvatuksen palvelualueella työskenteleviä lastentarhanopettajia. Varhaiskasvatuksen sosionomien työsuhteen ehtojen tarkentuessa virka- ja työehtosopimukseen voidaan kaupunkiin jo työsuhteessa olevien sosionomiksi kouluttautuneiden varhaiskasvatuksen opettajien tehtävät muuttaa kunkin omasta toivomuksesta varhaiskasvatuksen sosionomin tehtäviksi.

Varhaiskasvatuslain 35 §:n mukaan päiväkodissa tulee kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä olla varhaiskasvatuksessa olevien lapsien määrään, heidän ikäänsä ja varhaiskasvatuksessa päivittäin viettämänsä aikaan suhteutettuna riittävä määrä henkilöitä, joilla on tuossa laissa säädetty varhaiskasvatuksen opettajan, sosionomin tai lastenhoitajan ammatillinen kelpoisuus. Mitoituksesta säädetään valtioneuvoston asetuksessa.

Varhaiskasvatuksen palvelualueella on jo alettu valmistella päiväkotien henkilöstörakenteen muuttamista uuden varhaiskasvatuslain vuoden 2030 alussa voimaan tulevan 37§:n mukaiseksi. Pykälän säännösten mukaan päiväkotien kasvatus-, opetus- ja hoitotehtävissä toimivasta lain 35 §:ssä tarkoitetusta henkilöstöstä vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella on oltava varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Kolmasosalla tulee olla vähintään varhaiskasvatuksen lastenhoitajan kelpoisuus.

Nykyisin varhaiskasvatuksen palvelualueella on vakinaisessa työsuhteessa 26 lastentarhanopettajaa. Heistä 16 on koulutukseltaan

lastentarhanopettajia tai kasvatustieteen kandidaatteja ja 10 sosionomeja. Lastenhoitajia on tällä hetkellä vakinaisessa työsuhteessa 42. Heistä yksi eläköityy kuluvan vuoden aikana.

Henkilöstörakennetta muutettaessa otetaan huomioon lasten syntyvyydestä johdettu varhaiskasvatuksen tarve sekä nykyisen henkilöstön eläköityminen. Tulevien vuosien syntyvyyttä arvioitaessa ikäluokan kooksi on määritetty 110 lasta samoin kuin palveluverkkoa suunniteltaessa. Varhaiskasvatuspalvelujen tarve on määritetty esiopetuksen osalta 100-prosenttiseksi, 3-5-vuotiaiden palveluiden osalta 90-prosenttiseksi ja 1-2-vuotiaiden palvelujen osalta 60-prosenttiseksi.

Henkilöstön eläköityminen huomioon ottaen varhaiskasvatuslaissa säädettyjen velvoitteiden täyttäminen edellyttää korkeakoulutettujen varhaiskasvatuksen työntekijöiden eli varhaiskasvatuksen opettajien ja varhaiskasvatuksen sosionomien vakanssien määrän kasvattamista sekä vakanssien kelpoisuusvaatimukset täyttävien työntekijöiden rekrytointia. Vastaavasti tämä tarkoittaa varhaiskasvatuksen lastenhoitajien vakanssien määrän vähentämistä ja vakanssien muuttamista varhaiskasvatuksen opettajien vakansseiksi.

Varhaiskasvatuksen palvelualueen henkilöstömäärä ei lisäännä hyväksyttäväksi ehdotettavien toimenpiteiden seurauksena. Vuosina 2019 - 2021 henkilöstömäärä vähenee nykyisestä Pärjäävä Forssa -talouden tasapainottamisohjelman mukaisesti.
(TK, ES, JP, MP)

Kaupunginjohtaja: Kaupunginhallitus

1. muuttaa 1.5.2019 alkaen kaupungin palveluksessa olevien varhaiskasvatuksen työntekijöiden nimikkeet seuraavasti:

- lastentarhanopettajien nimikkeen varhaiskasvatuksen opettajaksi (vop)
- lastenhoitajien/päivähoitajien nimikkeen varhaiskasvatuksen lastenhoitajaksi (vlh)
- erityislastentarhanopettajien nimikkeen varhaiskasvatuksen erityisopettajaksi (veo)
- konsultoivan erityislastentarhanopettajan nimikkeen varhaiskasvatuksen konsultoivaksi erityisopettajaksi (keo)
- johtavan konsultoivan erityislastentarhanopettajan nimikkeen johtavaksi varhaiskasvatuksen erityisopettajaksi
- päiväkotiaavustajien nimikkeen varhaisen tuen ohjaajaksi (vto).

2. toteaa tehtävien kelpoisuusvaatimusten määräytyvän varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaisesti

3. hyväksyy, että kaupunkiin kumotun varhaiskasvatuslain mukaisissa tehtävissä olevien työsopimuksiin tehdään edellä tarkoitetut tehtävien muutokset ja uuden varhaiskasvatuslain mahdollisesti edellyttämät muut muutokset

4. hyväksyy, että sosionomeiksi kouluttautuneita voidaan ottaa varhaiskasvatuksen sosionomin tehtäviin kaupungin palvelukseen valmistauduttaessa uuden varhaiskasvatuslain edellyttämään vuoden 2030 henkilöstörakenteeseen.

5. lakkauttaa 31.8.2019 alkaen lastenhoitajan vakanssit numerot 2181, 2285, 2266, 2305 ja 2190 vakanssien haltijoiden palvelussuhteiden päätyttyä eläköitymisen tai muualle siirtymisen vuoksi

6. perustaa 1.8.2019 alkaen edellä lakkautettujen lastenhoitajan vakanssien tilalle viisi varhaiskasvatuksen opettajan työsopimussuhteista vakanssia varhaiskasvatuslaissa (540/2018) säädetyin varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuusvaatimuksin ja myöntää luvan niiden täyttämiseen samasta ajankohdasta alkaen

7. muuttaa 1.8.2019 alkaen lastentarhanopettajan vakanssien numerot 2198, 2271, 2275, 2287 ja 2311 nimikkeen varhaiskasvatuksen opettajaksi ja toteaa vakanssien kelpoisuusvaatimuksena olevan varhaiskasvatuslain (540/2018) mukainen varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus sekä myöntää luvan niiden vakinaista täyttämistä varten samasta ajankohdasta alkaen vakanssien edellisten haltijoiden palvelussuhteiden päätyttyä eläköitymisen tai muualle siirtymisen vuoksi

8. muuttaa 1.8.2019 alkaen päiväkotiaavustajan vakanssien numerot 2299 ja 2297 nimikkeen varhaiskasvatuksen ohjaajaksi ja myöntää luvan niiden vakinaista täyttämistä varten samasta ajankohdasta alkaen vakanssien edellisten haltijoiden palvelussuhteiden päätyttyä eläköitymisen tai muualle siirtymisen vuoksi.

Käsittely: Varhaiskasvatuspäällikkö Tiina Kemppainen oli asiantuntijana läsnä tätä asiaa käsiteltäessä.

Päätös: Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.